

Recht voor welzijnswerkers

Editie 2022

Bijgehouden tot 20 juni 2022

Verantwoordelijke uitgever: Bas Kniphorst

© 2022 Wolters Kluwer Belgium NV
Ragheno Business Park
Motstraat 30
2800 Mechelen

Klantenservice:

Motstraat 30
2800 Mechelen
Tel.: 015 78 76 00
klant.BE@wolterskluwer.com
www.wolterskluwer.be

Behoudens de uitdrukkelijk bij wet bepaalde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt worden, op welke wijze ook, zonder de uitdrukkelijke voorafgaande en schriftelijke toestemming van de uitgever.

D/2022/2664/153
ISBN 978-94-03-02576-6
BP/REWE-YI22001

Inhoudstafel

Deel I. Bronnen en beginselen van het recht

Stanislas OSSIEUR

1.	Ontstaan en ontwikkeling van het recht	3
2.	Definitie van het recht	5
2.1.	Een geheel van regels	5
2.2.	Tot stand gekomen door samenleving	5
2.3.	Afdwingbaarheid	5
3.	Bronnen van het recht	6
3.1.	Inter- en supranationale normen met directe werking	6
3.2.	Grondwet	7
3.3.	Algemene rechtsbeginselen	7
3.4.	Wet – decreet – ordonnantie	8
3.5.	Besluiten	8
3.6.	Gewoonte	8
3.7.	Rechtspraak	9
3.8.	Rechtsleer	9
3.9.	Billijkheid	9
4.	Indeling	10
4.1.	Het publiekrecht	10
4.1.1.	Het internationaal publiekrecht	10
4.1.2.	Het nationaal publiekrecht	10
4.2.	Het privaatrecht	11
4.2.1.	Het internationaal privaatrecht	11
4.2.2.	Het nationaal privaatrecht	12
4.2.3.	Aparte rechtstakken	12

Deel II. De toepassing van het recht

Geert DECOCK

1.	Rechtshulp en conflictregeling	17
1.1.	Inleiding	17
1.2.	Rechtshulp	18
1.2.1.	De advocatuur	18
1.2.1.1.	Keuze van de advocaat	18
1.2.1.2.	De juridische eerstelijnsbijstand	19
1.2.1.3.	Het Bureau voor Juridische Bijstand	20
1.2.1.4.	Het Bureau voor Rechtsbijstand	21
1.2.2.	Het OCMW	22
1.2.3.	De vakbonden	23
1.2.4.	De mutualiteiten	23
1.2.5.	De verbruikersorganisaties	24
1.2.6.	Wetswinkels en huurdersbonden	24
1.2.7.	Kinderrechtswinkels	24
1.3.	Conflictregeling	25
1.3.1.	De ingebrekestelling	25
1.3.2.	Onderhandelen	26
1.3.3.	Verzoening voor de vrederechter	27
1.3.4.	Ombudsfuncties	27
1.3.5.	Geschillencommissies en arbitrage	28
1.3.6.	Bemiddeling	30
2.	Gerechtelijke organisatie en procedure	32
2.1.	Structuur van rechtbanken en hoven	32
2.1.1.	De gewone rechtbanken	32
2.1.1.1.	Vrederegerecht en politierechtbank	32
2.1.1.2.	Rechtbank van eerste aanleg, ondernemingsrechtbank, arbeidsrechtbank en arrondissementsrechtbank	33
2.1.1.3.	Het hof van beroep en het arbeidshof	35
2.1.1.4.	Hof van assisen	36
2.1.1.5.	Het Hof van Cassatie	37
2.1.2.	De bijzondere rechtbanken	38
2.1.2.1.	De Raad van State	38
2.1.2.2.	Het Grondwettelijk Hof	38
2.1.2.3.	Het Rekenhof	39
2.1.3.	Internationale rechtbanken	39
2.1.3.1.	Het Benelux Gerechtshof	39
2.1.3.2.	Het Europees Hof van Justitie	39
2.1.3.3.	Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	40
2.1.3.4.	Het Internationaal Gerechtshof – Het Internationaal Strafhof	40

2.2.	De gerechtelijke functies	41
2.2.1.	De rechter	41
2.2.2.	De griffier	42
2.2.3.	Het Openbaar Ministerie	42
2.2.4.	De advocaat	43
2.2.5.	De gerechtsdeurwaarder	44
2.2.6.	De gerechtsdeskundige	44
2.2.7.	De notaris	44
2.2.8.	De arbiter	45
2.3.	De gerechtelijke procedure	45
2.3.1.	Inleiding van een zaak	46
2.3.1.1.	Dagvaarding	46
2.3.1.2.	Verzoekschrift	46
2.3.1.3.	Vrijwillige verschijning	47
2.3.2.	Het procesverloop	47
2.3.3.	Vonnis	48
2.3.4.	Rechtsmiddelen	49
2.3.4.1.	Verzet	49
2.3.4.2.	Hoger beroep	50
2.3.4.3.	Cassatie	50
2.3.4.4.	Derdenverzet	51
2.3.5.	De uitvoering van het vonnis of arrest	51

Deel III. Grondrechten

Luc DE BRUYCKERE

1.	Inleiding en definitie	55
2.	Soorten mensenrechten of grondrechten	56
3.	Bronnen van grondrechten	58
3.1.	De Belgische Grondwet (Titel II, <i>De Belgen en hun rechten</i>)	58
3.2.	Internationale verdragen	59
3.2.1.	De Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens (Verenigde Naties, 1948)	59
3.2.2.	Het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (Raad van Europa, 1950)	60
3.2.3.	Het Internationaal Verdrag inzake Burgerlijke en Politieke Rechten (Verenigde Naties, 1966)	61
3.2.4.	Het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind (Verenigde Naties, 1989)	61
3.2.5.	Het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (Europese Unie, 2000)	62
3.2.6.	Overige mensenrechtenverdragen	62
4.	De afdwingbaarheid van grondrechten	63
4.1.	Afdwingbaarheid voor de nationale rechter	63
4.2.	Afdwingbaarheid voor een internationaal forum	64
5.	Beperking van grondrechten	65
6.	Samenlezen van grondrechten: de clause van de meest beschermende bepaling ...	66
7.	Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel	67
8.	Belang van mensenrechten voor het sociaal werk	68

Deel IV. Staatsrecht

Luc VANMARCKE, m.m.v. Jan COTTYN

1.	De staatsinrichting	71
2.	De federale staat	73
2.1.	Materiële bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten	73
2.2.	De Koning	74
2.2.1.	Het staatshoofd	74
2.2.2.	Intern-publiekrechtelijk statuut van de Koning	74
2.2.3.	Bij Grondwet aan de Koning toegewezen formele bevoegdheden	74
2.3.	Het federale parlement	76
2.3.1.	Samenstelling	76
2.3.1.1.	De Kamer van Volksvertegenwoordigers	76
2.3.1.2.	De Senaat	77
2.3.2.	Structuur	77
2.3.2.1.	Taalgroepen	77
2.3.3.	Federaal kiesrecht, federale normatieve en administratieve kiesregelgeving	77
2.3.3.1.	Passief en actief kiesrecht, verplichte en geheime stemming	77
2.3.4.	Federale legislatuur, voortijdige ontbinding van het federale parlement, zitting	78
2.3.4.1.	Legislatuur	78
2.3.4.2.	Voortijdige ontbinding	79
2.3.5.	Formele bevoegdheden	80
2.3.5.1.	De federale wetgevende bevoegdheid, politieke controle op de federale regering, overige formele bevoegdheden	80
2.3.5.2.	Bevoegdheidsverdeling tussen de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat	80
2.4.	De federale regering	84
2.4.1.	Samenstelling en structuur	84
2.4.1.1.	De eerste minister, de vice-eersteministers, de federale ministers, de federale staatssecretarissen	85
2.4.1.2.	Federale ministerraad, federale regeringsraad, kernkabinet, ministeriële comités	86
2.4.2.	Werking	86
2.4.2.1.	Collegiaal bestuur	86
2.4.2.2.	Besluitvorming bij consensus	86
2.4.3.	Totstandkoming; vrijwillig regeringsontslag; gedwongen regeringsontslag	87
2.4.3.1.	De 'traditionele' federaleregeringsvorming; vrijwillig regeringsontslag	88

2.4.3.2.	De federaleregeringsvorming na gedwongen regeringsontslag; constructieve motie van wantrouwen, constructieve verwerping van een motie van vertrouwen . . .	89
2.4.4.	Formele bevoegdheden	90
2.4.4.1.	Het wettigheids- of legaliteitsbeginsel	90
2.4.4.2.	Verordenend-uitvoerende bevoegdheid	90
2.4.5.	Politieke controle op de federale regering, andere dan bij wege van moties van vertrouwen en wantrouwen	92
2.4.5.1.	Gezamenlijke of gelijke politiekecontrolebevoegdheden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat; bicameralisme	92
2.4.5.2.	Exclusieve politiekecontrolebevoegdheden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers; monocameralisme . . .	92
2.5.	De rechtsbronnen	93
2.5.1.	(Formeel-wettelijke normering; het normatieve of formele wetsbegrip wat betreft de federale staat:) de federale wetgevende procedure; de grondwetgevende procedure	93
2.5.1.1.	De federale wetgevende procedure	93
2.5.1.2.	De procedure van grondwetsherziening	97
2.5.2.	(Verordenende uitvoering; het materiële wetsbegrip wat betreft de federale staat:) KB's en MB's ministeriële omzendbrief	98
2.5.3.	Hiërarchie	99
2.5.3.1.	Het federale normatieve of formele wetsbegrip: de Grondwet en de federale wetten	99
2.5.3.2.	Het federale materiële wetsbegrip: koninklijke en ministeriële besluiten; exceptie van onwettigheid	100
3.	Gemeenschappen en gewesten	101
3.1.	Materiële bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten	102
3.1.1.	Criteria voor bevoegdheidsverdeling <i>ratione materiae</i> tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten	102
3.1.1.1.	Toegewezen (bevoegdheden (van de federale staat resp. de gemeenschappen en gewesten), residuaire bevoegdhe- den (van de federale staat resp. de gemeenschappen en gewesten)	102
3.1.1.2.	Exclusieve bevoegdheden (van de federale staat resp. de gemeenschappen en gewesten), concurrerende bevoegd- heden: o.m. gedeelde exclusieve bevoegdheden, parallelle bevoegdheden	103
3.1.1.3.	Complementaire (of accessoire) bevoegdheden: parallelle bevoegdheden, impliciete bevoegdheden	104
3.1.2.	De bevoegdheden van de gemeenschappen	105
3.1.2.1.	<i>Ratione materiae</i>	105
3.1.2.2.	<i>Ratione loci</i>	112

3.1.3.	Gewestbevoegdheden	114
3.1.3.1.	<i>Ratione materiae</i>	114
3.1.3.2.	<i>Ratione loci</i>	122
3.2.	Instellingen	122
3.2.1.	De deelstaatarparlementen	124
3.2.1.1.	Samenstelling	124
3.2.1.2.	Kiesrecht voor de deelstaatarparlementen; normatieve en administratieve kiesregelgeving voor de deelstaatarparlementen	125
3.2.1.3.	Legislatuurparlement	125
3.2.1.4.	Formele bevoegdheden	126
3.2.1.5.	Werking	126
3.2.2.	De deelstaatregeringen	128
3.2.2.1.	Samenstelling	128
3.2.2.2.	Totstandkoming	129
3.2.2.3.	Formele bevoegdheid	129
3.2.2.4.	Politieke controle op de deelstaatregeringen, constructieve motie wantrouwen, motie van vertrouwen	130
3.2.3.	Bijzondere modaliteiten inzake het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest	130
3.2.3.1.	Bevoegdheden	130
3.2.3.2.	Samenstelling, totstandkoming, structuur en werking	133
3.3.	De rechtsbronnen	134
3.3.1.	(Formeel-wettelijke <i>c.q.</i> wetskrachtige normering; het normatieve of formele wetsbegrip wat betreft de gemeenschappen en gewesten:) decreten, ordonnanties en overige (quasi-)wetskrachtige gemeen- schaps- en gewestnormen	134
3.3.2.	(Verordenende uitvoering; het materiële wetsbegrip wat betreft de gemeenschappen en gewesten:) regerings- resp. collegebesluiten	136
3.3.3.	Hiërarchie	136
3.3.3.1.	Interne, verticale hiërarchie	136
3.3.3.2.	Externe, horizontale hiërarchie	136
4.	Provincies (resp. bovengemeentelijke besturen) en gemeenten; (bestuurlijke arron- dissementen; agglomeraties en federaties van gemeenten, interprovinciales en inter- communales; binnengemeentelijke territoriale organen) [Vlaamse Gewest]	140
4.1.	Inleiding	140
4.1.1.	Statuut en bevoegdheden	140
4.1.1.1.	Materiële bevoegdheid	140
4.1.1.2.	Formele bevoegdheid	141
4.1.1.3.	Benoeming van de provinciegouverneur resp. burgemeester	142
4.1.1.4.	Rechterlijk wettigheidstoezicht; administratief toezicht	142
4.2.	De gemeente	142
4.2.1.	Materiële bevoegdheden	143
4.2.2.	Instellingen	143

4.2.2.1.	De gemeenteraad	143
4.2.2.2.	De burgemeester	144
4.2.2.3.	Het college van burgemeester en schepenen	145
4.2.2.4.	De algemeen directeur en de adjunct-algemeen directeur, de financieel directeur, het managementteam (MaT)	146
4.3.	Het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (OCMW)	147
4.3.1.	Normatieve en administratieve basisregelgeving: formeel- wettelijke normering resp. verordenende uitvoering	147
4.3.2.	Definitie	147
4.3.3.	Organen	147
4.3.3.1.	De raad voor maatschappelijk welzijn	147
4.3.3.2.	Het vast bureau	148
4.3.3.3.	Het bijzonder comité voor de sociale dienst	148
4.3.4.	Personeel	149

Deel V. Aspecten van het verbintenissenrecht

Stanislas OSSIEUR

1.	Basisbeginselen van het verbintenissenrecht	153
1.1.	De verbintenis: definitie	156
1.2.	Bronnen van verbintenissen	156
1.2.1.	Indeling van de bronnen	156
1.2.2.	Verbintenissen ontstaan uit een rechtshandeling: het contract of de overeenkomst	157
1.2.3.	Verbintenissen ontstaan uit de eenzijdige wilsuiting	158
1.2.4.	Verbintenissen ontstaan uit een onrechtmatige daad of een misdrijf	158
1.2.5.	Oneigenlijke contracten	159
1.3.	Modaliteiten van verbintenissen	159
1.3.1.	Eigenlijke modaliteiten	159
1.3.2.	Oneigenlijke modaliteiten	160
1.4.	Bewijs van verbintenissen	160
1.4.1.	Algemeen principe	160
1.4.2.	Schriftelijk bewijs	161
1.4.3.	Getuigenbewijs	162
1.4.4.	Vermoedens	162
1.4.5.	Bekentenis	163
1.4.6.	Eed	163
1.4.7.	Moderne technieken	163
1.4.8.	Bewijslast	164
1.5.	Uitdoven van verbintenissen	164
1.5.1.	Betaling	164
1.5.2.	Schuldvernieuwing of novatie	165
1.5.3.	Schuldvergelijking of compensatie	165
1.5.4.	Schuldvermenging	165
1.5.5.	Kwijtschelding	165
1.5.6.	Toevallige onmogelijkheid tot uitvoering	166
1.5.7.	Verjaring	166
2.	Huren	167
2.1.	Definitie en soorten	167
2.1.1.	De huur van goederen	167
2.1.2.	De huur van diensten of werk	168
2.2.	Algemeen huurrecht	168
2.2.1.	Verplichtingen van de verhuurder (art. 1719 e.v. BW)	169
2.2.1.1.	Leveren (art. 1720 BW)	170
2.2.1.2.	Onderhouden (art. 1720-1724 BW)	170
2.2.1.3.	Rustig genot vrijwaren (art. 1725-1727 BW)	171
2.2.2.	Verplichtingen huurder (art. 1728 <i>et seq.</i> BW)	172
2.2.2.1.	Gebruik als goede huisvader en volgens zijn bestemming	172

2.2.2.2.	Huurprijs betalen	172
2.2.2.3.	De teruggaveplicht	174
2.2.3.	Andere bepalingen	175
2.2.3.1.	Voorrecht (art. 20, 1° Hypotheekwet, vroegere art. 2092-2203 BW – wet 16 december 1851)	175
2.2.3.2.	Huuroverdracht en onderverhuur (art. 1717 BW)	175
2.2.3.3.	Eigendom van verhuurde goed wordt overgedragen	176
2.2.4.	Einde van de huur	177
2.3.	De verhuur van woongelegenheid als hoofdverblijfplaats – de Woninghuurwet	177
2.3.1.	Definitie hoofdverblijfplaats (art. 1 Woninghuurwet)	179
2.3.2.	Duur en opzegging (art. 3 Woninghuurwet)	179
2.3.2.1.	Algemene regel	179
2.3.2.2.	Uitzondering: korte duur	181
2.3.2.3.	Uitzondering: langer dan negen jaar	181
2.3.3.	Aanpassing huurprijs en andere lasten (art. 5, 6 en 7 Woninghuurwet)	181
2.3.4.	Waarborg (art. 10 Woninghuurwet)	182
2.3.5.	Toestand van de woning (art. 2 Woninghuurwet)	182
2.3.5.1.	Federale regelgeving	183
2.3.5.2.	Vlaamse regelgeving	184
2.3.6.	Huuroverdracht (art. 4 Woninghuurwet)	190
2.3.7.	Nieuwe verhuurder via verkoop, schenking of erfenis (art. 9 Woninghuurwet)	190
2.3.8.	Bijzondere verlenging (art. 11 Woninghuurwet en art. 1759 <i>bis</i> BW) ...	191
2.4.	Sociale huur	191
2.4.1.	Vlaanderen	192
2.4.1.1.	Voorwaarden voor de toekenning van een woning en de procedure tot inschrijving	192
2.4.1.2.	Toewijzing van een woning	193
2.4.1.3.	Het type contract	193
2.4.1.4.	De huurprijs	193
2.4.2.	Brussel	195
2.4.2.1.	Voorwaarden voor toekenning van een woning	195
2.4.2.2.	Toewijzing van een woning	196
2.4.2.3.	Het typecontract	196
2.4.2.4.	De huurprijs	196
3.	Kopen	198
3.1.	Koop-verkoop	198
3.1.1.	Definitie en algemene reglementering	198
3.1.2.	Beperkingen wat de personen betreft	199
3.1.3.	Rechten en plichten van koper en verkoper	199
3.1.3.1.	Verplichtingen van de verkoper	199
3.1.3.2.	Verplichtingen van de koper	201
3.1.4.	Wederinkoop en vernietiging van de koop wegens benadeling	202

4.	Consumptie – krediet – schulden	203
4.1.	Marktpraktijken en consumentenbescherming (handelspraktijken)	203
4.1.1.	Informatieplicht ten aanzien van de consument	203
4.1.2.	Overeenkomsten met de consument	204
4.1.3.	Verboden handelspraktijken	206
4.1.4.	Beleidsinstrumenten	206
4.2.	Kopen op krediet	207
4.2.1.	Definities en toepassingsgebied (art. VII.2-3)	207
4.2.2.	Promotie – Reclame (art. VII.64-67)	208
4.2.3.	Algemene verplichtingen (art. VII.70-77)	208
4.2.3.1.	Specifieke bescherming tijdens de looptijd van het krediet (art. VII.90-98)	209
4.2.3.2.	Onrechtmatige bedingen (art. VII.84-89)	209
4.2.3.3.	Zekerheidsteller en borg (art. VII.109-111)	210
4.2.3.4.	Toestaan van betalingsfaciliteiten (art. VII.107)	210
4.2.3.5.	Modaliteiten bij invordering	210
4.2.3.6.	Loonoverdracht	211
4.2.4.	Bijzondere regels met betrekking tot de soorten kredietvormen	211
4.2.4.1.	Lening op afbetaling	211
4.2.4.2.	Financieringshuur (leasing) (art. VII.80-82)	211
4.2.4.3.	Verkoop op afbetaling	212
4.2.4.4.	Kredietopeningen	212
4.2.5.	Andere bepalingen	213
4.2.5.1.	Kredietbemiddeling (art. VII.112-114)	213
4.2.5.2.	Verwerking van persoonsgegevens	214
4.2.6.	Controle en toezicht	214
4.3.	Collectieve schuldenregeling	214
4.3.1.	Doelstelling en uitgangspunten (art. 1675/2 Ger.W.)	215
4.3.2.	De procedure	216
4.3.2.1.	Verzoekschrift (art. 1675/4 Ger.W.)	216
4.3.2.2.	Toelaatbaarheid en opstart (art. 1675/5-6-7-8-9 Ger.W.)	216
4.3.2.3.	Minimumleefgeld voor de schuldenaar	217
4.3.2.4.	Minnelijke aanzuiveringsregeling (art. 1675/10 Ger.W.)	217
4.3.2.5.	Gerechtelijke aanzuiveringsregeling (art. 1675/11-12-13 Ger.W.)	218
4.3.2.6.	Borgen (art. 1675/7 en 16bis Ger.W.)	218
4.3.2.7.	Herroeping (art. 1675/15 Ger.W.)	219
4.3.2.8.	De schuldbemiddelaar (art. 1675/17 Ger.W.)	219
5.	Onrechtmatige daad	220
5.1.	De algemene regel	220
5.2.	De bijzondere gevallen	221
5.2.1.	Ouders (art. 1384, tweede lid OBW)	222
5.2.2.	Werkgevers (art. 1384, derde lid OBW)	223
5.2.3.	Leerkrachten en ambachtslui (art. 1384, vierde lid OBW)	223
5.2.4.	Algemene bewaring (art. 1384, eerste lid OBW)	224

5.2.5.	Dieren (art. 1385 OBW)	224
5.2.6.	Gebouwen (art. 1386 OBW)	224
5.3.	Andere visies met betrekking tot risico	224
5.3.1.	Arbeidsongevallenwet	225
5.3.2.	Zwakke weggebruikers	225
5.4.	Verzekeren	225
5.4.1.	Familiale verzekering	226
5.4.2.	Andere B.A.-verzekeringen	226

Deel VI. Aspecten van het goederenrecht

Stanislas OSSIEUR

1.	Basisbeginselen goederenrecht	229
1.1.	Indeling van de goederen	232
1.2.	Eigendom (art. 3.50 N.B.W.)	233
1.2.1.	Definitie eigendom	233
1.2.2.	Eigendom – Bezit – Verkrijgende verjaring	233
1.2.3.	Beperkingen van het eigendomsrecht	234
1.2.3.1.	Burenhinder	234
1.2.3.2.	Erfdienstbaarheden (art. 3.114-3.137 N.B.W.)	236
1.2.3.3.	Ruimtelijke ordening – Klassering – Vergunningen	236
1.2.3.4.	Ontheigening	237
1.2.4.	Mede-eigendom	237
1.3.	Vruchtgebruik (art. 3.138-3.166 N.B.W.)	238
2.	Beslag	240
2.1.	Uitvoerend beslag	240
2.1.1.	Uitvoerend beslag op lichamelijke en niet-lichamelijke roerende goederen	241
2.1.2.	Uitvoerend beslag op onroerende goederen	241
2.1.3.	Niet-beslagbare goederen	241
2.1.3.1.	Beperking van het beslag op het inkomen	242
2.1.3.2.	Beperking van het beslag op bepaalde roerende goederen	243
2.1.4.	Uitvoering: de gerechtelijke en minnelijke verkoop	244
2.1.5.	Revindicatie	244
2.2.	Bewarend beslag	245
3.	Hypotheek	246
3.1.	Hypotheek	246
3.1.1.	Uitwinning	247
3.1.2.	Zuivering	247
3.1.3.	Doorhaling	247

Deel VII. Personen- en familierecht

Geert DECOCK (4, 5) en Jan VANDE MOORTELE (1, 2, 3, 6, 7, 8, 9)

1.	Persoon – rechtspersoon – rechtssubject – rechtsobject	251
1.1.	Persoon – rechtspersoon	251
1.2.	Rechtssubject – rechtsobject	252
2.	Beschermingsstatuten	253
2.1.	Rechts- en handelingsbekwaamheid	253
2.1.1.	Principiële bekwaamheid	253
2.1.2.	Bijstand en vertegenwoordiging	253
2.1.3.	Relatieve nietigheid	254
2.2.	De beschermingsmaatregelen bij onbekwaamheid	255
2.2.1.	De wet tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus	255
2.2.1.1.	Inleiding en doelstellingen van de wet	255
2.2.1.2.	Toepassingsgebied	256
2.2.1.3.	De buitengerechtelijke bescherming	257
2.2.1.4.	De gerechtelijke bescherming	259
2.2.2.	Beschermingsmaatregelen binnen het huwelijksstelsel	265
2.2.3.	De gedwongen opname of verblijf	266
2.2.3.1.	Algemene principes	266
2.2.3.2.	Toepassingsgebied	268
2.2.3.3.	Procedure	268
2.2.3.4.	De modaliteit van de gedwongen opname in een ziekenhuis	272
2.2.3.5.	De modaliteiten van de verpleging in een gezin	273
2.2.3.6.	Erkenning van de rechten van de geesteszieke onder beschermingsmaatregel	274
3.	Ontstaan van de persoon	275
3.1.	Embryo, foetus en kunstmatige verwekking	275
3.2.	Kennisgeving en aangifte van de geboorte	276
3.2.1.	Inleiding	276
3.2.2.	Kennisgeving van de geboorte	277
3.2.2.1.	Termijn	277
3.2.2.2.	Door wie?	277
3.2.2.3.	Vorm	277
3.2.2.4.	Sanctie	278
3.2.3.	Aangifte van de geboorte	278
3.2.3.1.	Termijn	278
3.2.3.2.	Door wie?	278
3.2.3.3.	Vorm	278
3.2.3.4.	Sanctie	279
3.2.3.5.	Vondeling	279
3.2.3.6.	Geboorte tijdens een zeereis of in een vliegtuig	279
3.2.3.7.	Geslacht	280

3.3.	Afstamming	280
3.3.1.	Het begrip afstamming	280
3.3.2.	Principe: gelijkheid tussen kinderen en gelijkheid tussen man en vrouw	281
3.3.3.	Juridische begrippen binnen de afstammingsregeling	282
3.3.3.1.	Bezit van staat	282
3.3.3.2.	Voogd ad hoc	283
3.3.4.	Bestaan van een afstammingsband	283
3.3.4.1.	De moederlijke afstamming	283
3.3.4.2.	Vaderschapsregel	284
3.3.4.3.	Meemoederschapsregel	285
3.3.5.	Erkenning	285
3.3.6.	Gerechtelijke vaststelling	288
3.3.7.	Betwisting van de afstammingsbanden	289
3.3.7.1.	De betwisting van de moederlijke afstamming	290
3.3.7.2.	De betwisting van de vaderlijke of meemoederlijke afstamming	290
3.3.8.	Enkele specifieke situaties	293
3.3.8.1.	Een doodgeboren kind	293
3.3.8.2.	De identiteit van de moeder is niet gekend of het kind is te vondeling gelegd	294
3.3.9.	De gevolgen van de afstamming	295
3.3.10.	De onderhoudsvordering tegen de vermoedelijke verwekker	297
3.3.10.1.	Termijn	297
3.3.10.2.	Procedure	297
3.3.10.3.	Vaststelling afstamming?	298
3.4.	De adoptieve afstamming	298
3.4.1.	Begrippen	299
3.4.2.	Algemene voorwaarden voor adoptie	300
3.4.3.	Beperking aan de adoptie	301
3.4.4.	Leeftijdsvoorwaarden	301
3.4.5.	Geschiktheidsprocedure	301
3.4.6.	Adoptieprocedure	302
3.4.6.1.	Binnenlandse adoptie	302
3.4.6.2.	Interlandelijke adoptie	305
3.4.7.	Enkele gevolgen van de adoptie	308
3.4.7.1.	Naam	308
3.4.7.2.	Voornaam	308
3.4.7.3.	Verwantschap	308
3.4.7.4.	Erfrecht	308
3.4.8.	Verschilpunten tussen gewone adoptie en volle adoptie	309
3.5.	Nationaliteit	309
3.5.1.	Begrip	309
3.5.2.	Belang van de nationaliteit	309
3.5.2.1.	Politiek-publiekrechtelijk	309

	3.5.2.2. Civielrechtelijk	310
3.5.3.	Verwerven van de Belgische nationaliteit	310
	3.5.3.1. Toekenning	310
	3.5.3.2. Verkrijging	312
3.5.4.	Verlies van de Belgische nationaliteit	314
3.5.5.	Herkrijgen van de Belgische nationaliteit	315
4.	Ouderlijke rechten en plichten	316
4.1.	Ouderlijk gezag en verblijfsregeling	316
4.1.1.	Samenlevende ouders	316
4.1.2.	Niet samenlevende ouders	316
	4.1.2.1. Uitoefening van het ouderlijk gezag	316
	4.1.2.2. De verblijfsregeling	317
	4.1.2.3. Recht op persoonlijk contact	318
	4.1.2.4. Inschrijving in het bevolkingsregister	319
4.2.	Het vermogen van de minderjarige	319
	4.2.1. Het beheer van de goederen	319
	4.2.2. Het wettelijke vruchtgenot	321
4.3.	Het hoorrecht van het kind	322
4.4.	De niet-naleving van het verblijfs- of contactrecht	323
	4.4.1. Strafrechtelijk	324
	4.4.2. Burgerrechtelijk	324
4.5.	De onderhoudsplicht	325
4.6.	De aansprakelijkheid van de ouders	328
5.	Voogdij – pleegvoogdij en pleegzorg	329
5.1.	Ontstaan van de voogdij	329
5.2.	Organisatie van de voogdij	330
	5.2.1. De vrederechter	330
	5.2.2. De voogd	330
	5.2.3. De toeziende voogd	331
5.3.	De werking van de voogdij	331
5.4.	De ontvoogding	332
5.5.	Pleegvoogdij	333
5.6.	Pleegzorg	333
6.	Verwantschap en huwelijk	336
6.1.	Bloedverwantschap – Adoptieve verwantschap – Aanverwantschap	336
6.2.	Het huwelijk	337
	6.2.1. Begrip	337
	6.2.2. Kerkelijk huwelijk	338
	6.2.3. De verloving	338
	6.2.3.1. Verbreking in abnormale, ongepaste omstandigheden	338
	6.2.3.2. Verbreking ongeacht de omstandigheden	339
	6.2.4. Het aangaan van het huwelijk	339
	6.2.4.1. Grondvereisten voor een geldig huwelijk	339
	6.2.4.2. Vormvereisten	342
	6.2.4.3. Het homohuwelijk	345

6.2.4.4.	Nietigverklaring van het huwelijk	346
6.2.5.	Gevolgen van het huwelijk	347
6.2.5.1.	De ontvoogding door huwelijk (wettelijke ontvoogding) ..	347
6.2.5.2.	Het primair stelsel	348
6.2.5.3.	Het secundair stelsel	356
7.	Echtelijke moeilijkheden en echtscheiding	370
7.1.	Inleiding	370
7.2.	De invoering van een familie- en jeugdrechtbank	371
7.3.	Rechterlijke tussenkomst zonder echtscheidingsverzoek: de procedure dringende en voorlopige maatregelen	374
7.4.	De echtscheiding	377
7.4.1.	Inleiding	377
7.4.2.	De onherstelbare ontwrichting van het huwelijk	378
7.4.3.	Verloop procedure en rechtsmiddelen	380
7.4.3.1.	Bevoegdheid	380
7.4.3.2.	Inleiden van de echtscheiding	380
7.4.3.3.	Persoonlijke verschijning van de echtgenoten in raadkamer	381
7.4.3.4.	Bemiddeling	381
7.4.3.5.	Rechtsmiddelen	381
7.4.3.6.	Overschrijving in de registers van de burgerlijke stand	382
7.4.3.7.	Gerechtskosten	382
7.4.4.	Voorlopige maatregelen	383
7.4.5.	Uitkering tot levensonderhoud na echtscheiding	384
7.4.6.	Echtscheiding door onderlinge toestemming	386
7.5.	Scheiding van tafel en bed	390
7.6.	De nieuwe gerechtelijke verdeling	390
8.	Het ongehuwd samenwonen	392
8.1.	De wettelijke samenwoning	392
8.1.1.	Inleiding	392
8.1.2.	Toepassingsgebied	392
8.1.3.	Vormvereisten	393
8.1.4.	Gevolgen van de wettelijke samenwoning: rechten en verplichtingen van de partijen	394
8.1.4.1.	Dwingend recht	394
8.1.4.2.	Aanvullend recht	395
8.1.4.3.	Samenlevingsovereenkomst	397
8.1.5.	Geschillenregeling tijdens het samenwonen	398
8.1.5.1.	Welke maatregelen?	398
8.1.5.2.	Geldingsduur van de maatregelen	400
8.1.6.	Beëindiging van de wettelijke samenwoning	401
8.2.	De feitelijke samenwoning	401
8.2.1.	Vermogensrechtelijke aspecten	401
8.2.2.	Familierechtelijke aspecten	402

9.	Einde van de persoon	404
9.1.	Formaliteiten bij een overlijden	404
9.1.1.	Formaliteiten met betrekking tot de burgerlijke stand	404
9.1.1.1.	Vaststellen van het overlijden	404
9.1.1.2.	Aangifte van het overlijden	405
9.1.1.3.	Opmaken van de overlijdensakte	406
9.1.1.4.	Levenloos geboren kinderen	407
9.1.2.	Regelen van de begrafenis	408
9.1.3.	Verwittigen van personen en instellingen	408
9.2.	Verschillende vormen van lijkbezorging	409
9.2.1.	Verlof tot begraving of crematie	409
9.2.2.	Begraven van niet-verbrande lijken	410
9.2.3.	Crematie	410
9.3.	Statuut van het lijk	411
9.3.1.	Eerbied aan de overledene verschuldigd	411
9.3.2.	Afstaan van het lijk	412
9.3.3.	Afstaan van organen	412
9.3.4.	Lijkschouwing	413
9.4.	Verdeling van de nalatenschap	414
9.4.1.	Begrippen	414
9.4.1.1.	Aangifte van de nalatenschap – Successierechten	414
9.4.1.2.	Erfopvolging	415
9.4.1.3.	Begrippen binnen de wettelijke erfopvolging	415
9.4.1.4.	Volle eigendom – Blote eigendom – Vruchtgebruik	418
9.4.2.	Hoedanigheden vereist om te kunnen erven	419
9.4.3.	Wettelijke erfopvolging bij nalatenschappen	419
9.4.3.1.	Erfopvolging in neerdalende lijn	420
9.4.3.2.	Erfopvolging in opgaande lijn en in zijlijn	421
9.4.3.3.	Erfopvolging van de langstlevende echtgeno(o)t(e) en de langstlevende wettelijk samenwonende partner	422
9.4.4.	Samenloop van erfgenamen met een voorbehouden deel	424
9.4.4.1.	Samenloop van afstammelingen en overlevende echtgeno(o)t(e)	424
9.4.4.2.	Samenloop van ascendenten en derden met langstlevende echtgeno(o)t(e)	424
9.4.5.	Testamentaire erfopvolging	424
9.4.5.1.	Wie kan een testament opmaken?	425
9.4.5.2.	Verskil tussen testament en schenking	425
9.4.5.3.	Inhoud van een testament: de legaten	425
9.4.5.4.	Vormvereisten	426
9.4.5.5.	Onterving	428
9.4.5.6.	Kan een testament worden herroepen?	429
9.4.6.	Suggestie – Captatie	429

9.4.7.	Erfkeuze	430
9.4.7.1.	Zuivere aanvaarding	430
9.4.7.2.	Verwerping	431
9.4.7.3.	Aanvaarding onder voorrecht van boedelbeschrijving (of inventaris)	431

Deel VIII. Vreemdelingenrecht

Luc DE BRUYCKERE

1.	Toegang tot het grondgebied en verblijf	437
1.1.	Kort verblijf	437
1.2.	Verblijf van meer dan 3 maanden voor EU-burgers	437
1.2.1.	Verblijfsstatuten	438
1.2.2.	Verblijfsrecht	439
1.3.	Asiel	441
1.3.1.	Inleiding	441
1.3.2.	Verloop van de asielprocedure	442
1.3.2.1.	Procedure bij de DVZ	442
1.3.2.2.	Procedure bij het CGVS	444
1.3.3.	Opvang tijdens de asielprocedure	447
1.3.4.	Subsidiaire bescherming	452
1.4.	Bijzonder statuut van tijdelijk ontheemde	454
1.5.	Niet-begeleide minderjarigen	455
1.6.	Regularisatie	456
1.6.1.	Humanitaire regularisatie (art. 9bis Vw)	457
1.6.1.1.	Ontvankelijkheidsvoorwaarden	457
1.6.1.2.	Beoordeling ten gronde	458
1.6.2.	Medische regularisatie (art. 9ter Vw)	460
1.6.2.1.	Ontvankelijkheidsvoorwaarden	460
1.6.2.2.	Beoordeling ten gronde	462
1.7.	Arbeidsmigratie	462
1.8.	Langdurig ingezetene	464
1.9.	Gevestigde vreemdeling	466
1.10.	Slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel	466
1.11.	Humanitair visum	467
1.12.	Gezinshereniging	468
1.13.	Hervestiging (<i>Resettlement</i>)	471
1.14.	Mensen zonder wettig verblijf	471
1.15.	Detentie	473
1.15.1.	Detentie van verzoekers in de Dublin-procedure	473
1.15.2.	Detentie aan de grens	474
1.15.3.	Detentie op het grondgebied	474
2.	Beëindiging van het verblijf	476
2.1.	Uitwijzing	476
2.2.	Vrijwillig vertrek	479
3.	Beroepsprocedures	482
4.	Inburgering en integratie	484

Deel IX. Strafrecht

Geert DECOCK

1.	Inleiding	491
1.1.	Waarom moet men straffen?	492
1.2.	Hoe moet men straffen?	493
2.	Het misdrijf	494
2.1.	Indeling van de misdrijven	494
2.2.	De kwalificatie	494
2.3.	De bestanddelen van het misdrijf	496
2.3.1.	Rechtvaardigingsgronden	496
2.3.1.1.	Wettelijk voorschrift of bevel van de overheid	496
2.3.1.2.	Wettige zelfverdediging	497
2.3.1.3.	Noodtoestand	497
2.3.1.4.	Toestemming van het slachtoffer	497
2.3.2.	Ontoerekenbaarheidsgronden	498
2.3.2.1.	Geestesstoornis	498
2.3.2.2.	Overmacht	498
2.3.2.3.	Dwaling	499
2.3.2.4.	Minderjarigheid	499
2.4.	De strafbare poging en strafbare deelneming	500
3.	De straf	501
3.1.	De indeling van de straffen	501
3.1.1.	De hoofdstraffen	501
3.1.1.1.	Criminele straffen	501
3.1.1.2.	Correctionele straffen	501
3.1.1.3.	Politiestraffen	502
3.1.1.4.	Wettelijke bepalingen met betrekking tot de werkstraf (art. 37 <i>quinquies-septies</i> Sw.)	502
3.1.1.5.	Wettelijke bepalingen met betrekking tot de straf onder elektronisch toezicht (art. 37 <i>ter-quater</i> Sw.)	503
3.1.1.6.	Wettelijke bepalingen met betrekking tot de autonome probatie straf (art. 37 <i>octies-undecies</i> Sw.)	504
3.1.1.7.	Wettelijke bepalingen met betrekking tot de geldboete (art. 38 Sw.)	506
3.1.2.	Bijkomende straffen	507
3.1.2.1.	De bijzondere verbeurdverklaring	507
3.1.2.2.	De ontzetting uit (bepaalde) burgerlijke en politieke rechten	507
3.1.2.3.	Afzetting	507
3.1.2.4.	Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank ...	507
3.1.2.5.	Publicatie van het vonnis of arrest	508
3.1.2.6.	Het verval van het recht tot sturen	508
3.1.2.7.	Beroepsverbod	508

3.1.3.	Andere gevolgen van straftoemeting	508
3.1.3.1.	Schadevergoeding	508
3.1.3.2.	Gerechtskosten	508
3.2.	Bijzondere criteria van straftoemeting	509
3.2.1.	Verzachtende omstandigheden	509
3.2.2.	Verschoningsgronden	509
3.2.2.1.	Strafverminderende verschoningsgronden	509
3.2.2.2.	Strafuitsluitende verschoningsgronden	510
3.2.3.	Verzwarende omstandigheden	510
3.2.4.	Wettelijke herhaling	511
4.	Het strafrechtsbedelingssysteem	512
4.1.	Het vooronderzoek	512
4.1.1.	De politie	512
4.1.2.	Openbaar Ministerie	513
4.1.2.1.	Seponeren	513
4.1.2.2.	Minnelijke schikking	513
4.1.2.3.	Bemiddeling in strafzaken	514
4.1.2.4.	Herstelbemiddeling	515
4.1.2.5.	Dagvaarden	516
4.1.2.6.	Een opsporingsonderzoek gelasten	517
4.1.2.7.	Een gerechtelijk onderzoek vorderen	517
4.1.3.	De onderzoeksrechter	517
4.1.3.1.	Principes van het gerechtelijk vooronderzoek	518
4.1.3.2.	Onderzoeksverrichtingen	518
4.1.3.3.	De mini-instructie	519
4.1.3.4.	De polygraaftest	520
4.1.4.	De onderzoeksgerechten	520
4.1.5.	De voorlopige hechtenis	521
4.1.5.1.	De vrijheidsbeneming	521
4.1.5.2.	Het bevel tot aanhouding	522
4.1.5.3.	Verbod van vrij verkeer	522
4.1.5.4.	Handhaving van de voorlopige hechtenis	523
4.1.5.5.	Beroepsmogelijkheden	523
4.1.5.6.	Vrijheid onder voorwaarden	523
4.1.5.7.	Voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht	524
4.1.5.8.	Schadevergoeding	525
4.1.6.	De positie van het slachtoffer tijdens het vooronderzoek	525
4.2.	De straftoemeting	526
4.2.1.	Opschorting, uitstel en probatie	528
4.2.2.	Probatie	530
4.2.3.	Internering	531
4.2.4.	De positie van het slachtoffer bij het proces ten gronde	533
4.3.	De strafuitvoering	533
4.3.1.	De interne rechtspositie van de gedetineerde	534
4.3.2.	De externe rechtspositie van de gedetineerde	535

4.3.2.1.	De uitgaansvergunning	537
4.3.2.2.	Penitentiair verlof	537
4.3.2.3.	De onderbreking van de strafuitvoering	538
4.3.2.4.	De beperkte detentie	538
4.3.2.5.	Elektronisch toezicht	539
4.3.2.6.	De voorwaardelijke invrijheidstelling	540
4.3.2.7.	De voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering	543
4.3.2.8.	De voorlopige invrijheidstelling om medische redenen	543
4.3.2.9.	Follow-up en controle van de strafuitvoeringsmodaliteiten	543
4.3.2.10.	Niet-tenuitvoerlegging van korte gevangenisstraffen	544
4.3.3.	De externe rechtspositie van de geïnterneerde	545
4.3.4.	De positie van het slachtoffer bij de strafuitvoering	547
4.4.	Het strafeinde	548
4.4.1.	Genade	548
4.4.2.	Amnestie	549
4.4.3.	Uitwissing	549
4.4.4.	Eerherstel	549
4.4.5.	De verjaring	550

Deel X. Geheimhoudingsplicht en privacywetgeving

Jan VANDE MOORTEL

1.	Geheimhoudingsplicht	555
1.1.	Inleiding	555
1.2.	Het wetsartikel	556
1.3.	Voor wie geldt de geheimhoudingsplicht?	557
1.4.	De geheimhouding geldt slechts voor geheimen waarvan men uit hoofde van zijn staat of beroep kennis heeft gekregen	559
1.5.	Geheimen	563
1.5.1.	De wetgever/maatschappij	563
1.5.2.	De hulpvrager	564
1.5.3.	De welzijnswerker	566
1.6.	Samengevat	567
1.7.	Toepassing	567
1.8.	Toevertrouwd	569
1.9.	Bekendmaken	569
1.9.1.	Het meedelen van informatie aan de hulpvrager	569
1.9.2.	Meedelen van informatie aan een wettelijk vertegenwoordiger van de hulpvrager	570
1.9.3.	Aan een vertrouwenspersoon van de hulpvrager	571
1.9.4.	Aan een collega-hulpverlener	571
1.10.	Eerste uitzondering: geen schending in geval van getuigenis in rechte	572
1.11.	Tweede uitzondering: wettelijke verplichting of toelating tot bekendmaking	573
1.12.	Besluit	575
2.	Privacy	576
2.1.	De persoonsgegevens	576
2.2.	De rechtsbescherming	577
2.3.	De verplichtingen van de welzijnswerker	577
2.4.	Gevoelige gegevens	578
2.5.	De rechten van de cliënt omtrent wie er gegevens wordt verzameld	579

Deel XI. Jeugdrecht

Geert DECOCK

1.	Inleiding	583
2.	Een historische schets	584
2.1.	Inleiding	584
2.2.	De wet op de kindbescherming van 15 mei 1912	584
2.3.	De wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965	586
2.4.	De Decreten inzake bijzondere jeugdbijstand van 4 april 1990	587
2.5.	Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind	588
2.6.	De federale Jeugdwetten van 2006	589
2.7.	De integrale jeugdhulp in Vlaanderen	590
2.8.	Het nieuwe jeugddelinquentierecht in Vlaanderen	591
3.	Summier beeld van de huidige wettelijke situatie	593
3.1.	De jeugdhulpverlening	594
3.2.	De jeugddelinquentie	594
3.3.	Maatregelen ten aanzien van de ouders	594
3.4.	De procedure bij de jeugdrechtbank	595
3.5.	De voorzieningen in de jeugdhulpverlening	595
4.	De jeugdhulpverlening in Vlaanderen	596
4.1.	Inleiding	596
4.2.	Vrijwillige jeugdhulp	598
4.2.1.	Principes	598
4.2.2.	Rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp	599
4.2.3.	Niet rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp	600
4.2.4.	Crisisjeugdhulpverlening	602
4.2.5.	Cliëntoverleg en bemiddeling	602
4.2.6.	Vertrouwenspersoon	603
4.3.	Verontrustende situaties	603
4.4.	Gerechtelijke jeugdhulpverlening	605
4.4.1.	De vorderingsmogelijkheden van het Openbaar Ministerie	606
4.4.1.1.	De algemene bevoegdheid	606
4.4.1.2.	De hoogdringendheid	606
4.4.1.3.	De derde vorderingsgrond	607
4.4.2.	De gerechtelijke maatregelen	607
4.4.2.1.	Pedagogische richtlijn	608
4.4.2.2.	Ondertoezichtstelling	608
4.4.2.3.	Opvoedend project	608
4.4.2.4.	Functie begeleiding	609
4.4.2.5.	Functie dagopvang	610
4.4.2.6.	Functie diagnostiek	610
4.4.2.7.	Functie behandeling	611
4.4.2.8.	Functie training	611
4.4.2.9.	Functie verblijf	611

4.4.2.10. Functie beveiligend verblijf	613
4.4.2.11. Geschiedte open inrichting (buiten IJH)	614
4.4.2.12. Psychiatrische inrichting	614
4.4.2.13. Gemeenschapsinstelling	614
4.4.2.14. Gesloten inrichting	615
4.4.3. De voorlopige maatregelen	616
4.4.4. Duur van de maatregelen en combinaties	616
4.4.5. De hoogdringendheid	616
5. Jeugddelinquentie	618
5.1. De uitgangspunten van het jeugddelinquentierecht	618
5.1.1. De verantwoordelijkheid van jongeren	618
5.1.2. Rechtswaarborgen	619
5.1.3. Herstelgerichte en constructieve reacties	620
5.1.4. Afstemming met de jeugdhulp	621
5.1.5. Gesloten opvang als meest ingrijpende reactie	622
5.2. De afhandeling op het niveau van het Openbaar Ministerie	622
5.2.1. Waarschuwingsbrief en herinnering aan de wet	623
5.2.2. Bemiddeling	623
5.2.3. Voorwaarden	624
5.2.4. Het positief project	624
5.3. De afhandeling op niveau van de jeugdrechter en de jeugdrechtbank	626
5.4. De voorbereidende rechtspleging	627
5.4.1. Het herstelrechtelijk aanbod	629
5.4.2. Het positief project	630
5.4.3. De ambulante maatregel	631
5.4.4. Voorwaarden	631
5.4.5. Gesloten oriëntatie	632
5.4.6. Gesloten begeleiding	633
5.5. Rechtspleging ten gronde	633
5.5.1. Het herstelrechtelijk aanbod	634
5.5.2. De berisping	634
5.5.3. Het positief project	635
5.5.4. De ambulante sanctie	635
5.5.5. Voorwaarden	635
5.5.6. De gesloten oriëntatie	636
5.5.7. De gesloten begeleiding	636
5.5.8. De uithandengeving	638
5.5.9. De jeugdpsychiatrische dienst	639
5.6. Inwerkingtreding decreet jeugddelinquentie	639
5.7. Noot: administratieve sancties	639
6. Maatregelen ten aanzien van de ouders	641
6.1. De ontzetting uit het ouderlijk gezag	641
6.2. Voogdij over de gezinsbijslagen	641
7. Procedure en procedurele waarborgen	642
7.1. Het hoorrecht van de minderjarige (art. 52ter)	643

7.2. De rechtsbijstand (art. 54 <i>bis</i>)	643
8. Sociale dienst jeugdrechtbank	645
8.1. De navorsingsopdrachten	645
8.2. Opdrachten van sociale aard	646
8.3. Toezicht op uitvoering gerechtelijke maatregelen	646
9. De voorzieningen in de jeugdhulp	647
9.1. De private voorzieningen	647
9.2. De gemeenschapsinstellingen	649
10. Rechtspositie en jeugdhulp	650
10.1. Rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp	650
10.2. Beroepsgeheim en minderjarigen	651
10.3. Persoonsgegevens en dossier	654
10.4. Klachtrecht en ombudsfuncties	656
Trefwoordenregister	659